

1939 Het was zover!

De eerste tekenen van een naderende oorlog begonnen zichtbaar te worden. In Duitsland werden al grotere inspanningen verricht ten behoeve van oorlogsdoeleinden. In Nederland was het een zeer slechte tijd, omdat er geen groenten, vlees en eieren uitgevoerd mochten worden. Een voorbeeld: grote biggen waren te koop voor f 2,50; de kleinste uit de toom kon dan ook nog gratis meegenomen worden. Vette varkens (laagste) 18 cent per kilo levend gewicht. De eieren kostten ½ cent. De landbouwers kregen een kleine vergoeding voor werkzaamheden als graan denatureren (kleurstof besproeien), aardappelen prikken. Ook moest er toen belasting betaald worden, bijvoorbeeld fietsbelasting ad. f 2,50. Men moest dan een koperen plaatje aan de fiets bevestigen ten bewijze dat men de belasting betaald had. De armen kregen gratis het later beruchte plaatje met een gaatje er middenin. De werklozen moesten dagelijks stempelen en de steuntrekkers mochten geen cafés bezoeken. Zij kregen echter wel bonnen voor brood en spek, maar al met al was dat natuurlijk geen vetpot.

Tweede paasdag 1939:

De mobilisatie is begonnen. In Neerkant en Meijel worden veel soldaten gelegerd, dit in verband met de aanleg van de Peelraam-stelling, die liep van Weert-Ospel-Neerkant-Griendtsveen-Venray-Mill. In Neerkant worden ongeveer 500 soldaten gelegerd, voorlopig in schuren bij boeren, maar ook in scholen. Er werd toen begonnen met de aanleg van loopgraven en puntdraad-versperring van ongeveer 10 meter breed. Ook werden er mijnevelden aangelegd, 2 rijen over Neerkant lopende vanaf Paalberg-Gerardts-Schelm-Hei naar de brug over het kanaal. Aan de oostkant van het kanaal werd de Peel onder water gezet. Ook rond de Noordervaart werden stukken land onder water gezet. Langzaam wordt alles beter georganiseerd. Er komt een groot barakkenkamp op de Heitrak. De soldaten, die overal bij de mensen waren ingekwartierd, gaan begin september naar de barakken: alleen de soldaten met paarden blijven bij de burgers. Dan begint ook de aanleg van betonnen bunkers (vandaar ook de naam Kazematweg), loopgraven enz., waardoor vele mensen uit Neerkant, werk kregen en ook vrij goed betaald werden voor dit werk. In de strenge winter 1939-1940 moest men zelfs ijsblokken zagen op het Deurnes kanaal en de Helenavaart, deze blokken werden opgestapeld en daarboven werden rollen puntdraad geplaatst. Men moet maar op het idee komen om zo een vijand tegen te houden. In oktober ongeveer kwam het eerste grote alarm. De Duitsers zijn klaar voor de inval in Nederland. De militairen zijn in grote paraatheid, alle doorlaatposten in de versperringen zijn dicht, de avondklok is ingesteld (de burgers mogen tussen 22.00 en 05.00 uur niet op de openbare weg komen). Er gebeurde echter niets, wel aan de Poolse grens. Toch wordt de algehele toestand steeds spannender. De keukenwagens voor de soldaten in onze buurt stond bij ons in de schop opgesteld. De soep werd bij ons in een koperen wasketel gekookt (75 liter).

De bij ons ingekwartierde soldaten, een 20-tal, zijn inmiddels ook naar het barakkenkamp verhuisd. Bij v. d. Steen op de Moostdijk zijn er ook ingekwartierd. Deze familie heeft er een latere kennis aan overgehouden, mevr. Visser uit Eindhoven, de vrouw van een sergeant Visser. Mevr. Visser kwam uit Eindhoven dikwijls op bezoek.

10 mei 1940

De grote oorlog breekt los. Wij worden 's nachts wakker van hoog overvliegende groepen vliegtuigen, het was het vervoer van Duitse parachutisten naar Rotterdam. Tegen de ochtend horen we overal gedreun van ontploffingen. Bruggen worden onklaar gemaakt. Er vallen zware bommen over de wegen. De Duitsers zijn in aantocht. Aanvankelijk worden ze nog tegengehouden aan de Maas. Vele Duitsers sneuvelen in rubberboten tijdens de oversteek van de Maas. De militairen in Neerkant zijn in groot alarm. 's Morgens verschijnen militairen van het onderdeel Genie, zij moeten de mijnen op scherp stellen. De doorgangswegen in de versperringen worden afgesloten en alle huizen langs de versperring worden zonder dat de bewoners vooraf in kennis gesteld worden, in brand gestoken. Dit moet er toe dienen, dat men een beter uitzicht heeft op de naderende vijand. Er werden in totaal 12 woningen en boerderijen in brand gestoken, van Gerardts - de hele Schelm - Tijssen - Opheij en nog 3 op de Hei. Wij probeerden nog wel om onze kleding en ons beddengoed te redden, maar ze overgoten vlug alles met petroleum en dan een lucifer eraan. Zodoende waren wij al meteen de eerste oorlogsdag al onze bezittingen kwijt. Het vee liep gelukkig in de wei, de schapen werden losgelaten, wij wilden de varkens uit de kooi halen, maar ze wilden er niet uit. Ik heb toen zelf het paard ingespannen voor de kar. Mijn broer Willem heeft er nog wat kleding opgegooid. Mijn vader, moeder, broers en zusters gingen vlug naar de doorlaatpost in de Schelm en werden daar overgezet. Met het paard en kar, dat ging niet. Dus ga ik richting Meijel, daar zie ik geen militairen, maar ook geen enkele burger meer. Zij waren allemaal geëvacueerd richting Asten. Rond het middaguur ga ook ik richting Asten tot bij Dirkske, daar is de weg ook afgesloten (versperring). Ik volg dan maar het spoor van de Meijelenaren door de Peel en kom dan bij de Haart (nu van Lith) uit. Ik heb vanaf thuis niemand meer gezien. Ik ga dan verder langs Jeuken terug naar de Heittrak. Tenslotte kom ik dan bij mijn oom Jozef Joosten, waar de rest van ons gezin ook is. Maar ook hier zouden we moeten evacueren. Mijn broer Willem en ik gaan naar Deurne op de fiets. Op het gemeentehuis weet men niets van brand of evacueren. 'Is een militaire aangelegenheid' werd ons gezegd. Teruggekomen uit Deurne wordt na overleg besloten, dat wij met het hele gezin naar Liessel zullen vertrekken, naar familie Verhees op de Hazeldonk. In Liessel zijn veel Neerkanter geëvacueerd. Van het hele oorlogsgebeuren hebben wij die dag verder vrijwel niets meer gemerkt, behalve dan enkele overvliegende vliegtuigen en gerommel van geschut van verre. De nacht daarop hebben wij niet geslapen (in het stro op de stal). Mijn vader en moeder en mijn zusters hebben een kamer. De tweede dag horen wij plotseling schieten in Asten bij sluis XI. De Duitsers zijn inmiddels vanuit Venlo-Meijel opgerukt tot Asten. Wat blijkt dan: het hele garnizoen Nederlandse militairen is in de nacht met meeneming van auto's, paard en wagens en fietsen, met achterlating van alle wapens, richting Eindhoven vertrokken, zonder een schot te lossen. Algehele onthutsing bij de plaatselijke bevolking. Er vinden die dag zodoende nog enkele schermutselingen plaats aan de Zuid-Willemsvaart. We luisteren steeds naar de radio om op de hoogte te blijven van de toestand.

De 3^e dag, 1^e Pinksterdag, gingen Willem en ik al bijtijds per fiets richting Neerkant, er gingen al meer mensen dezelfde richting. Op de Kleine Heittrak zagen wij onze kudde schapen lopen. Ze graasde in een wei.

Thuis aangekomen zagen wij, dat ons woonhuis totaal uitgebrand was, met stalling en schuur. De schapenstal en varkenshokken waren wel in brand gestoken, maar niet doorgebrand. De varkens bevonden zich nog in de stal met openstaande deuren, ze wilden niet naar buiten. We hebben de varkens gevoerd en de koeien in de wei na drie dagen weer eens gemolken. We hebben een ren afgemaakt in de Peel voor de schapen, de schapen opgehaald (geen vermist) en de dag was weer om. Op 2^e Pinksterdag zagen wij de eerste Duitsers bij Gerardts arriveren (motors en zijspan), ze stopten voor de versperring, controleerden het geval en meteen boem en een Duitse soldaat kreeg een gratis luchtreis, dood. Direct daarop is er geen burger meer te zien. Het oorlogsgeweld raast verder. Rotterdam zwaar gebombardeerd, duizenden doden. Nederland capituleerde, daarna België, Frankrijk. Het dagelijks leven keerde langzaam terug. Ook ons gezin keerde in de loop van de week terug en wel in de woning van timmerman Jan Verstappen-Gon Tijssen in de Dorpsstraat. Jan Verstappen was evenals mijn broer Kees in militaire dienst en dus wist nog niemand waar alle soldaten terecht kwamen. Mijn broer Kees en ook Jan waren krijgsgevangen genomen en naar Duitsland afgevoerd. Anderen waren voor het front uit in Zeeland, België en Frankrijk verzeild geraakt. Zodoende had mijn nicht graag inwoning, daar zij anders alleen was met haar kleine kinderen. Intussen kwam hier van overheidswege wel het een en ander op gang. De gezinnen die geen woning meer hadden, kregen een noodwoning op het erf geplaatst, gemaakt van de sloop van soldatenbarakken. Na ongeveer zes weken was de onze klaar en verhuisden we weer naar de Schelm. Soldaten uit krijgsgevangenschap keerden terug en zo ook mijn broer Kees. Door al de trubbels waren we ver achter met het werk. Zelf heb ik al het materiaal voor de noodwoning moeten vervoeren. Het slopen en het opbouwen gebeurde met hulp van mensen zonder werk o.a. van Beton Mij. en bouwvakkers. Na alle oorlogsgebeuren in de zomer krijgen we weer een zeer strenge winter en het is in de barak zeer koud. 's Nachts befrist alles, dus de oren onder de dekens. In de lente van 1941 wordt een begin gemaakt met de bouw van een nieuwe boerderij, welke we dan op december 1941 kunnen betrekken. Er volgt weer meteen een zeer strenge winter en daardoor ging er geen enkel raam open, waardoor centimeters dik ijs zich afzette. De meubilering van de woning werd mogelijk gemaakt door de hulp van de gemeente. De meubilering bestond uit: kast, tafel, stoelen en ledikanten. Intussen merkte men wel de invloed van de bezetting. De meeste artikelen gingen op de bon of waren helemaal niet meer verkrijgbaar. Men hoorde nu ook al van verplichte tewerkstelling in Duitsland en vervolging van Joden. Alle openbare diensten kwamen onder Duits toezicht, alle culturele verenigingen lid worden of ophouden, dus werden alle activiteiten gestopt. Daardoor kwam er ook al meer weerstand bij de bevolking en (hoge) geestelijkheid. Bisschoppelijke brieven werden opgesteld hetgeen weer tegenreactie opriep. Het uitbreken van stakingen blijft niet uit, ook stakingen onder de boeren. Dit betekende, dat er geen melk meer aan de fabrikanten werd geleverd. De bezetters grepen snel in. In Brabant werden 's nachts alle voorzitters der Jonge Boeren Stand opgepakt. Ook onze Willem, die plaatselijk voorzitter was. Die uit Deurne werden voorlopig op het politiebureau ondergebracht. Voor hen liep de staking vlug ten einde. Juist voor overbrenging naar Duitsland werden ze weer vrijgelaten. Dat was voor ons een hele opluchting. Doordat er in Venlo een groot vliegveld werd aangelegd en er gedurende de nacht al Engelse bommenwerpers overvlogen, die naar Duitsland vlogen, werden er in onze omgeving vele schijnwerpers opgesteld, ter bescherming van het vliegveld en het roergebied. De centrale plaats voor deze schijnwerpers was het Startebos in Meijel, dus daardoor ook een legering van een grote groep Duitse soldaten. In Neerkant waren er drie van zulke posten, een bij Hannes v.d. Mortel en een bij Bert Janssen en een bij Dirkske. 's Avonds moesten alle ramen verduisterd worden, ook autolampen en fietslampen omdat uitstralend licht de aandacht van vliegeniers trok.

Bij heldere nachten kwamen er al meer vliegtuigen over. Dan kwamen de schijnwerpers in actie. Het licht reikte tot zeer grote hoogte en als er een bommenwerper in de lichtbundels gevangen zat, dan probeerden ze die daarin vast te houden. De Duitse afweertoestellen (nachtjagers) stegen dan op en probeerden de bommenwerpers in brand te schieten. Jammer dat er op die manier velen werden geraakt. Het was wel een geweldig gezicht, we waren 's nachts dan ook altijd op als er bommenwerpers overkwamen. Het was een fantastisch gezicht: de lucht vol lichtbundels - vliegtuigen - jagers - ontploffend afweergeschut uit Venlo - afwerpen van lichtkogels (deze bleven aan parachutes in de lucht hangen gedurende ongeveer 15 minuten). Nogmaals jammer, dat zoveel bommenwerpers werden neergeschoten. Op Neerkant stortte een vliegtuig neer (allen dood). Velen echter wisten zich te redden via een parachute en werden dan door de plaatselijke bevolking zoveel mogelijk opgevangen en men liet hen dan onderduiken. Daarna gingen ze via België en Frankrijk terug naar Engeland. In 1943 werden al meer mensen naar Duitsland gebracht en daar tewerkgesteld, waardoor er steeds meer onderduikers kwamen. Ook kwamen uit de steden veel kinderen naar het platteland, omdat er in de steden veel voedselgebrek was. Bij ons kwam ook regelmatig een stadskind, Pietje v.d. Laan - Alex van Teeffelen en een Joods jongetje, Benny v. Vlijmen. Inmiddels werden alle Joden, die niet ondergedoken waren, op transport gesteld naar Duitsland. De eerste verschrikkelijke berichten over wat er met hen in de kampen gebeurde, begonnen ook in Nederland door te dringen. Toen was dat nog ongelooflijk. Alles werd slechter. In Neerkant was nog een personenauto, die van de koster, Hendrik Tijssen. Bovendien had Marikus Tijssen nog een vrachtwagen voor het vervoer van groenten naar de veiling. Graat Smets had een vrachtauto die op gas liep, een kachel op de auto, gestookt met hout, regelmatig moest er gestopt worden om bij te stoken, het was niet te geloven, maar het ding liep. In deze tijd was ook voortaan regelmatig vanuit Engeland Radio Oranje in de lucht, met berichten in het Nederlands. Het was verboden ernaar te luisteren, de radio stond zacht, toen de deur openging en drie Duitse soldaten, die op patrouille waren, binnenkwamen. Ik geloof, dat ons hart oversloeg. Zij maakten ons duidelijk dat het licht niet voldoende was afgeschermd. Ze waren toch wel vriendelijk, luisterden nog even mee, of ze het verstonden wisten wij niet, en ze vertrokken weer. Dat was even een opluchting. De nood in de steden steeg al zo, dat de boeren verplicht werden zoveel mogelijk te leveren. Graan werd onder toezicht gedorst, aardappelen per H.A., koolraap, zelfs 's herfst dikke knollen (knolgroen) dit alles ging naar schip of trein. Het gevolg was veel zwarthandel. Veel artikelen op de bon: 10 sigaretten of 25 gr. shag of 1 gr. snoep per week. De mensen gingen zelf tabak telen, zoethout kauwen, raapzaad voor olie (een hele nacht persen voor 1 à 2 dl). De Duitsers vorderden ook vele paarden (nog niet stelen). De Neerkanters gingen allen met paard ter keuring naar Liessel. Veearts v.d. Akker met Duitse officieren keuren. Velen moeten hun paard inleveren. Dan ben ik aan de beurt. Ik zeg tegen v.d. Akker (vriend van vader), dat het paard kreupel is-moet onmiddellijk weg-paard heeft rotstraal- en dan weer rap naar huis. Ik moet dan wel op de ontginning voor de Gemeente gaan ploegen, anders moet ik het paard toch inleveren. De boeren gaan voor het zelf bakken graan verstoppen in kisten onder het stro. Veel kisten zijn van gecarboleumd defensiehout. Daarna wordt het graan gemalen en dan bakken. Het brood ruikt helemaal naar carboleum, maar het wordt toch gegeten. Het brood is ooit zwart van de ratte keutels, men zei dan maar dat dat extra vitaminen waren (lekkerrrr). Ik heb al voor het vijfde jaar verkering met mam. De oorlog lijkt niet meer te eindigen, daarom besloten wij om zo mogelijk te trouwen en een eigen bedrijfje te stichten. Ik kreeg van mijn ouders en mam van haar ouders een stuk grond en ik probeerde een vergunning bij de gemeente te krijgen voor een woning. Gebouwd werd tegenover Sjaak Gerardts. Begonnen in jan.

1944, klaar in april 1944. Op 9 mei om 9.00 uur in de parochiekerk getrouwd met een zingende H. mis.

Dit omdat opa Tijssen dirigent van het zangkoor was. De bruiloft werd gevierd op de Moostdijk. Het was toen het gebruik om de bruiloft thuis te vieren. Goed plezier gemaakt voor die tijd, lekker gegeten, maar weinig gedronken, daar het bier meer weg had van afvalwater dan van drank. Roken deden we van gesmokkelde Belgische shag. Daar wist onze Willem nog wel aan te komen, hoe kon het ook anders. Daar wij een kudde heideschape hadden, kregen we ontzettend veel aanloop van mensen voor wol, maar die moest ook verplicht geleverd worden. Maar er was ook hier en daar wel wat achter te houden. Men spon zelf garen voor truien en sokken. Mensen met kleine kinderen werden door mijn moeder zoveel mogelijk geholpen, maar iedereen ging natuurlijk niet. Helaas. Hierdoor kreeg je toch nog ooit lelijke gezichten. We hebben een keer 15 jonge schape, die verplicht geleverd moesten worden in Helmond, eerst nog geschoren, ondanks de heel korte wol. We hebben hier nog enkele gezinnen mee geholpen. Maar toen kwamen de controleambtenaren aan huis, gelukkig was er een bekende bij. Ze hebben alles uitgezocht, geen vrijheidsstraf, wel een flinke boete. De oorlog gaat ook verder, steeds meer Engelse vliegtuigen komen over, ook overdag. Ze worden begeleid door snelle jager laag over de grond. Zo het zoeklicht bij Dirks het licht niet snel uit. Een jager geeft een salvo, het apparaat is stuk, maar ook zijn alle soldaten gesneuveld. Treinen worden beschoten. Razzia's op onderduikers. Degenen, die gepakt werden moesten naar Duitsland om te werken. Overal meer spanning.

6 juni 1944:

De invasie in Normandië is begonnen. alle verordeningen en verboden werden verscherpt. De bevolking wist dikwijls niet waar ze aan toe was. De jongeren onder de bevolking gingen steeds meer onderduiken. Er komen ontzettend veel berichten, maar geen melding van vooruitgang aan het front. Totdat begin september 1944 plotseling de terugtrekkende Duitse legers in zicht komen.

Eerste zondag in september 1944:

Zaterdagavond de eerste gevechten in Someren aan de Zuid-Willemsvaart. In de nacht bereikten de eerste Duitse soldaten weer Neerkant. Wij kregen meteen bezoek, daar zij licht binnen bemerkten. Zij gelastten de deur te openen, ik deed dit niet vlug genoeg en zij kregen opdracht om door de deur heen te schieten. De deur ging open en ik kreeg meteen een klap met een geweerkolf. Zij riepen waar de Tommies waren. Er waren er geen en daarna werden zij vriendelijker en gaven mij een sigaar toe. Miet en ik bleven wel een hele nacht wakker. Op zondag begonnen grote groepen Duitsers vanuit Asten naar Venlo terug te trekken. Alles wat rijbaar was namen ze mee. Veel oorlogstuigvrachtwagens, kanonnen, luxe wagens, fietsen en veel met paarden bespannen wagens. De paarden waren vanaf Frankrijk niet meer uit het tuig geweest. Met van alles en nog wat beladen trokken ze langzaam Meijel in, niet te geloven, de chaos van wat eens een modern leger was. Maar voor hen was ook niets veilig. oom Sjaak Gerardts had zijn paard, meende hij veilig in de wei. Soldaten passeerden, het paard was weg. Ik waarschuwde hem. Hij ging er achteraan en in Meijel in de Dorpsstraat werd halt gehouden. Hij vroeg aan een officier zijn paard terug, gelukkig een goede, hij had begrip voor oom zijn grote gezin, maar hij gaf wel een ander paard, van de Fransozen meegenomen. Het paard was ook de hele week niet uit het tuig geweest en het was oververmoeid. Maar oom ging toch blij naar huis. Het begon er toch dreigend uit te zien. een groep soldaten begon achter de Bus bij het kruisbeeld kanonnen op te stellen. Dan volgen er dagen waarop veel

terugtrekkende Duitsers te zien waren. Vuil en vermoeid en een totaal gemis van het hautaine van weleer. Wij durven ook gerust te vragen of de oorlog voorbij is.

Op dat moment zijn er ook weinig razzia's voor tewerkstelling in Duitsland. Vooral in Meijel en op de Schelm zijn veel Duitsers ingekwartierd. Veel z.g. Hollandse soldatenmeiden verdwenen op fietsenrichting Venlo, ze waren bang voor het later kopje kaal knippen. Intussen is Eindhoven bevrijd door de Engelsen. Nog eenmaal een golf terugtrekkende Duitsers, dan horen wij tanks en ander geschut bij Asten. De Engelsen naderen Someren. Duitse tankdivisie trekt terug, Asten-Ommel-Deurne-Venraij. In Ommel zijn veel huizen plat en in brand gestoken. Veel Neerkanters gaan daar naar kijken. Was niet nodig geweest, want wij kregen later veel meer te horen en te zien. Hier werd ook opgebroken en Duitsers trokken terug. Maar wij wisten niet, dat het niet verder was dan achter de kanalen van Deurne en de Helenavaart en vanaf de zuidzijde Noordervaart-Nederweert-Ospel-Roggel. Op 25 september 's morgens om 8.00 uur is er in Meijel een enorme ontploffing, een grote stofwolk, die na 10 minuten weg is, maar ook de kerk is verdwenen. Door sterke springlading opgeblazen. Dan komen er plotseling tanks aan ratelen en blijken de eerste Engelsen Neerkant en Meijel bereikt te hebben. Grote vreugde, maar hoe Lang? Het bleef hier bij overdag patrouille rijden met ongeveer 5 tanks en enkele jeeps, maar bij avond trok alles weer richting Asten. De Duitsers hergroepeerden zich intussen rond Venlo langs de Maas en namen opnieuw stellingen in: in Venraij - Griendtsveen - Helenaveen - Helden - Heibloem en begonnen van hieruit - vooral vanuit Helenaveen - de Engelsen met kanongeschut onder vuur te nemen. De Engelse kregen versterking van een 25-tal Amerikaanse tanks. Deze werden gelegerd achter Sjang Verstappen in de polder. Toen begon voor ons de narigheid. Overdag geallieerden, Engelsen en Amerikanen, en beschieting vanuit Helenaveen, 's avonds terugtrekking naar polder en schoolplein. 's Nachts plunderen groepjes Duitse soldaten al wat van hun gading is. Vooral etenswaren en warme kleding. Ze werden niet bevoorrad vanuit Venlo. Amerikanen begonnen met beschietingen van Helenaveen en Grashoek en de Duitsers beantwoorden met vuur, dus Neerkant lag dagelijks onder granaatvuur over en weer. Dus dat was een tijd met grote spanning. Vele woningen werden beschadigd en ook de kerktoren met uitzicht was regelmatig doelwit. We moesten dus regelmatig beschutting zoeken in kelders en zelfgemaakte schuilkelders. Van werken kwam helemaal niets meer. Ook vielen er de eerste slachtoffers. Martinus v. Calis op de Schans stond op schuilkelder richting kanaal te kijken, een geweersalvo, dood. Hendrik v.d. Mortel zag vlak bij huis Duitsers in de struiken, hij waarschuwde de Engelsen, liep voorop om de weg te wijzen, een schot, Hendrik dood. Fam. Cleutjens ging melk halen bij Steegs (Bus), er zaten Duitsers binnen. Beiden werden binnen gegijzeld, Duitsers aan voor- en achterdeur. De Engelsen werden gewaarschuwd, en ze gingen er naar toe met drie tanks, ze naderen het huis, richtten het geschut erop, vuurden en het halve huis stortte in. Families waren bevrijd. De Duitsers ontkwamen met meeneming van gewonden. Duitsers werden meer brutaal, lagen overdag langs wegen verstopt onder stro, tussen boerenkool, maar 's avonds en 's nachts vrij met groepjes. De Engelsen kwamen 's nachts op het schoolplein bijeen, met wacht rondom. Tegenover bij Creemers werden tanks geparkeerd langs het huis. Duitsers bliezen deze op met pantservuisten - het huis verwoest - paniek - 100 meter verder schoten Duitsers lichtspoor kogels af voor afscheid. Het eten begon ook een probleem te worden, daar er van elders niets aangevoerd werd. In de winkels was niets verkrijgbaar, het meel raakte op, melk was wel voorradig, aardappelen en groenten ook. Zout was er niet en vlees ook niet. Men kon alleen met tussenpozen als het stil was wat voeder voor het vee en aardappelen halen. Ik was eens op Koebeemd om aardappelen te halen, ik was juist daar, een geweersalvo juist over mijn hoofd. Ik duik achter hoopje aardappelen, weer een salvo, nu recht in de hoop

aardappelen. Ik stak een rode zakdoek aan een riek omhoog, nog een schot, en toen mocht ik vertrekken zonder aardappelen. Oom Sjaak had de koeien 2 dagen niet gevoederd, het was een poosje stil, dus wij samen vlug het paard ingespannen en naar het bietenland.

Vlug laden, toen kwam er een Amerikaanse tank voorbij en de Duitsers begonnen te schieten vanuit Helenaveen, granaten ontploften voor en achter het huis. Een spaak uit het karwiel door scherven, we waren wel bang, maar we kwamen heelhuids thuis. In deze dagen ontploften veel granaten op ongeveer 100 meter hoogte in de lucht, hetgeen een grote verspreiding van scherven gaf, zeer gevaarlijk. Op zondagmorgen togen enkele Meijelnaren naar Neerkant om te zien of er een H. Mis was. Meijel was bijna geheel gevlucht. Vlak bij Sjaak Gerardts lag een hoopje takken op de weg. Even kijken en ja, een aantal mijnen. De Engelsen komen weer. Tanks rijden langs het huis. Er stonden hoopjes hennep langs de weg op de akkers. Geschut ervoor, alles omver, geen Duitsers. Daarna kabel aan accu, stroom erop en alles de lucht in. Steeds weer sensatie. 's Nachts verbleven wij samen bij Gerardts in de schuilkelder. Het was er wel warm, maar zeer benauwd. Slecht slapen dus. Bij mijn ouders komen Duitsers regelmatig 's nachts op bezoek om melk, brood, inmaak en kleding te halen, bijna alles namen ze mee. Langs de peelzijde steken ze vele woningen in brand om de bewoners te verdrijven, maar ze nemen nog niemand mee. Zo gaat het verder.

26 oktober 1944:

Grotere bedrijvigheid van Engelsen en Amerikanen, overal kleine patrouillegroepjes in hoge bomen. Vanuit zolderramen turen ze naar de kanaalzijde. Men hoort de Duitsers timmeren aan bruggen (nood) over kanaal. De Amerikanen worden geïrriteerd door aanwezigheid van burgers. Maar niemand vertelde ons, dat we moesten vluchten (laat staan evacueren).

27 oktober 1944:

's Morgens komen we bij het licht worden in de keuken en meteen een mitrailleurssalvo door het dak. Ik kijk weer, ruiten stuk. We duiken omlaag naar de voordeur en kruipen over de grond naar opa Gerardts. Intussen is er veel gebrom en schieten richting Helenaveen en Liessel hoorbaar. De Duitsers komen terug, intussen is er veel granaatvuur. We zitten bij Gerardts in de kelder. Plotseling een granaat tegen de balk in kamer. Ongeveer 30 minuten totaal geen gehoor meer, dan begint het langzaam te suizen en het gehoor wordt weer normaal. Even later een granaat in het dak, in een klap is heel het dak met pannen eraf. Het was alsof het hele huis instortte. Rond het middaguur verschijnen de eerste Duitsers op de Schans en ook bij mijn ouders. In deze hoek zijn alle burgers op de vlucht, maar wij zien nog niets totdat tegen de avond op de Hof enkele huizen in brand worden gestoken. Om 17.00 uur is het donker. Ik zie in het Grauw van de avond de eerste tank door de akkers vanuit Meijel naderen. Ik heb dat nog nooit gezien. De tank duikt bij Gerardts van de berg in de sloot, maar kruipt weer omhoog en rijdt naar de grote schop, stoot alle pijlers om, het dak valt er bovenop en de tank staat mooi gecamoufleerd. De avond valt en het schieten verstomt. Wij vroegen ons af of we ook zouden vluchten, maar daar oma Gerardts hulpbehoevend is en zij ons smeekte om te blijven, besloten wij allen alles af te wachten. In de loop van de avond arriveren ook nog oom Sjaak, tante Mina met 7 kinderen en een knecht, H. Meeuwes met gezin. Daarna Piet Gerardts met zonen en kennis. Zij vertelden de eerste grote verhalen over de Engelsen. Engelse tanks reden zich in de polder vast, de bemanningen werden krijgsgevangen gemaakt. Ook de Engelsen maakten Duitsers krijgsgevangen. Deze passeerden elkaar op 100 meter afstand. Een groep ging richting Asten, een andere groep ging richting kanaal. Het was een zeer onrustige nacht.

28 oktober 1944:

's Morgens als het licht aan het worden is, ga ik naar buiten om even te verkennen. Ik kijk richting Neerkant, er is niets te zien. Dan kijk ik richting Meijel en ik meende dat ik wat kreeg. Op 50 meter afstand van mij naderde de Duitse infanterie. Een mensenzee van soldaten, allemaal een tot twee meter van elkaar af tot in Meijel zichtbaar. Allen waren behangen met camouflagelappen, ze droegen hei en takjes op hun helmen, ze waren volledig behangen met munitie, geweer, mitrailleurs, handgranaten, pantservuisten. Het is iets onvoorstelbaars als men het zelf niet heeft gezien. Ik bleef als aan de grond genageld staan. Later vernam ik dat 10.000 tot 14.000 soldaten richting Moostdijkse bossen gingen. Toen ze daar aankwamen, leek het of de hel losbarstte. De Engelsen en Amerikanen hadden zich allemaal teruggetrokken in de polder en weg naar Asten en ze namen zodoende alles onder vuur. Ik heb lange tijd, buiten tegen de muur liggend, alles kunnen gadeslaan. Het was iets verschrikkelijks. Alle granaten sloegen tegen bomen tot ontploffing. De Duitsers bleven heen en weer golvenlangs het bos. Ik ben intussen beneden in de kelder geweest en verslag uitgebracht. Allen waren zeer ontdaan. Ik ga weer even buiten kijken, het lijkt of de soldaten meer richting Moostdijk-Heitrak trekken, want het gedreun gaat iets meer die kant uit. Ik kijk nog even om de hoek naar de straatzijde en wat zie ik - een Duitse soldaat, die met zendapparatuur om de hoek staat en steeds maar seinen (praten), waar ik niets van begreep. Hij gaf mij een teken, dat ik plat moest blijven liggen. De eerste soldaten zijn intussen binnen in huis geweest, ze hebben kasten en laden leeggegooid en ze hebben wollen dassen en handschoenen meegenomen. De eerste Duitse jeeps met officieren komen aanrijden, dichte bakken zonder deuren, waarmee ze ook door het water kunnen rijden. Ze worden onder mitrailleurvuur genomen op de kale vlakte vanuit de Astense Peel. Allemaal springen de inzittenden over de rand en laten zich in een sloot vallen. Ik moet er toch even om lachen. Dan nadert de avond alweer. We eten weer bij kaarslicht, wat brood met water. De familie van Sjaak Gerardts komt ook weer met aanhang. We roken ook een Engels sigaretje en eten een stukje chocola, dat Piet Gerardts heeft gepakt uit vastgelopen tanks. Het blijft vrij stil tot ongeveer het middernachtelijk uur. Dan horen we gestommel van laarzen en enkele Duitsers naderen. Ze komen in de kelder en zeggen, dat wij direct moeten vertrekken. dit alles omdat Duitse officieren hun hoofdkwartier in onze kelder wilden maken. Wat een toestand, waar moeten opa en oma Gerardts naar toe? En oom Sjaak en tante met kleine kinderen? Mevr. Meewis werd hysterisch, toen soldaten het hadden over per auto naar Venlo gaan. Ik overlegde met soldaten en kreeg uitstel tot 5.00 uur. Piet Gerardts en familie namen de benen.

29 oktober 1944:

Om 5.00 uur precies zijn de soldaten weer terug. Wat nu? Ik had zeer weinig zin om richting Venlo te gaan. Ik sprak weer met soldaat (bleek een goede Duitser), en zei dat mijn vrouw 9 maanden zwanger was. Daar had hij veel begrip voor. Hij gelastte ons onze spullen te pakken, enige kleren en dekens. Hij bracht ons persoonlijk naar Pietje v.d. Goor. (ome Piet van tante Han) De familie Gerardts mocht op eigen gelegenheid naar H. Geris op de Schans vertrekken. Bij v.d. Goor zaten al 6 mensen in de kelder. Zij zelf met een Joods pleegkind en Piets zwager zuster en knecht. Het keldertje zat dus meteen behoorlijk vol. v.d. Goor zijn woning was aan de gevelzijde helemaal vernield. Hij had ook zelf de brand moeten blussen. Van slapen komt weer niets van. We hebben nog wel; een fornuis met

turf, dus wel warm water, groentesoep en wat brood. Rondom zijn overal Duitsers ingekwartierd. 's Middags komen ook oom Tinus, tante Door en Han en jongste zoon Hense Graad en opa Martens. Zij zijn door de Duitsers verjaagd. De kelder zit overvol en er is niets te eten.

We zitten steeds in de kelder bij kaarslicht en het is er zeer koud. Alle deuren zijn kapot, dus overal waait het binnen en het is zeer vochtig. We hebben een grote pan aardappelen gebakken, heerlijk. Op de 2^e dag bij v.d. Goor arriveren Sjaak en Nel Verstappen met 2 koeien en een paard. Nel loopt op sokken, ze zijn al 2 dagen zwervende. Ze zijn bij Bouten binnen geweest, maar daar schopten de soldaten hen met koeien de straat op. De kelder is te vol. We moeten ook op de trap zitten. Regelmatig is er granaatvuur en dan vlug allemaal de kelder in. De Duitsers hebben een kip geschoten met een revolver. Ze komen deze braden in de keuken op het fornuis. Wij lusten ze wel levend, maar we kregen niets. Toen het even rustig was heb ik een mand wortelen naar de kelder gehaald, de mand was na een poosje helemaal leeg.

3^e dag bij v.d. Goor:

De vooruitgang aan het front bleek stil te liggen. Steeds meer granaten sloegen overal in. Sjang zijn koeien en Piet zijn geiten zijn allen gedood. Ik zag over de weg naar Meijel vrachtwagens met koeien en ging thuis even kijken. Koe weg, varkens weg. Bij J. Gerardts alle varkens geslacht. In de nacht zijn grote groep soldaten aangekomen. Ze zijn aan een stuk door komen lopen vanuit Venlo. Er waren veel jongens bij van 15-16 jaar, het was net of ze 7-mijlslaarzen aanhadden. Ze hadden helmen op, die niet bij een jongensgezicht pasten en droegen een groot geweer. Ze lopen of liggen wezenloos op de grond. De officieren trachtten hen te motiveren door te wijzen op al die verwoeste huizen, veroorzaakt door Duits geschut. Bij deze jongens was totaal geen Hitler-hysterie meer te bemerken. Het was een meelijwekkend gezicht. Het eten wordt zorgelijk. Tegen de middag gaan Miet en ik onder groot protest van de anderen toch naar het dorp. We moeten regelmatig in greppels duiken. In het dorp is ook een zeer grote ravage, maar bij Broekmans mocht van de Duitsers toch gebakken worden. We kregen een roggebrood per persoon. We waren zeer blij. Dan gaan we even over de Moostdijk om naar ouders v.d. Steen te gaan kijken. Ze zaten in de schuilkelder met vele personen te beven, maar ze hadden ook niets te eten. We lieten een roggebrood achter. We hoorden daar ook de eerste berichten over gedode en gewonde inwoners van Neerkant. We duiken weer een poosje weg en gaan dan richting de Schelm. Bij Toontje Jansen (Fosses) zijn de soldaten varkens aan het slachten. We gaan er op af, we hebben de toestand uitgelegd, het waren beste kerels, we kregen meteen een groot stuk spek met rib. Ze beloofden ons nog een beter stuk als we na een uur terug zouden komen. Wij gingen blij naar de kelder, we moeten regelmatig duiken. Tante Han had nog een beetje meel en met dat spek zouden we spekkoek bakken. Het fornuis werd gestookt, het meel met water gemengd, pan met stukjes spek klaar gezet, en daar kregen we weer een beschieting. Vlakbij veel granaatinslag, geren van Duitse soldaten, die overal dekking zoeken. Er komen er ook enkelen binnen. Na een half uur is het weer wat stiller, de soldaten zijn weg. Wij gaan naar boven en wat zien we: tegelijk met de soldaten is ook het brood, het spek, het meel, de pan, alles is weg, wat een teleurstelling. Ik ben tegen de avond nog even naar het huis van mijn ouders geweest, het huis zit vol met Duitsers. In de kelder is ook een hoofdkwartier voor officieren. Ik loop zo naar binnen en vraag naar mijn ouders. Allen waren weg. Ze gaven me een sigaret en verzochten mij te vertrekken. Later bekeken is het ongelooflijk. Bij Opheij waren vrouw v. Lier met kinderen en Verstappen met kinderen op de schuur. Dezen vertelden me waar ze allen gebleven waren. Op de Schans waren alle mannen op de vlucht geslagen voor de Duitsers. Zij werden door de Duitsers met rust gelaten. Slechter verging het de

familie Gerardts. Vanaf H. Geris moesten ze vertrekken naar Meijel naar Slegter Has en werden in de stal gehuisvest. Daar hielden de SS razzia's en oom Sjaak met knecht en H. Geris werden op 2 nov. opgepakt en afgevoerd richting Duitsland. Ze zijn pas in mei 1945 gezond teruggekeerd.

Deze SS-leden waren zo driest, opa Gerardts moest nog enkele passen lopen om te kijken of hij soms nog geschikt was om te werken. Later is tante Mina met kinderen door Engelsen geëvacueerd naar Riethoven. De volgende nacht was het flink koud in de kelder. Om de beurt moeten we op de trap zitten omdat het te vol is. Niemand slaapt er. Vanaf 16.00 uur tot de volgende morgen 8 uur is het donker en nog steeds geen einde. In de loop van de morgen klaart het weer wat op. De mannen hebben de dode koeien en geiten het land opgetrokken, maar dan zijn er aanhoudend Engelse verkenningsvliegtuigen (zgn. lange Jannen). Bijzonder type jagers. Gooiden richting Astenseweg grote hoeveelheden roze poeder uit, dat op de grond enorm ging branden en roken. Het schieten wordt steeds heviger, er is ook een zeer grote bedrijvigheid van Duitse soldaten. Ik heb een goed gesprek met enkele Duitsers. Deze vertelden, dat het offensief vastgelopen was en dat zij ingezet zouden worden over de Astenseweg door de Peel. Ze zagen er geen brood meer in om daar gedood of verminkt te worden, maar ze konden er ook niks aan veranderen. Ik heb ze de dag daarop zien vertrekken richting Peel. Zij wuifden in stilte nog met hun handen. Intussen is het wel stil geworden in de buurt, er is niemand meer te zien. Sjang en Nel Verstappen zijn naar het dorp gegaan en na hevig granaatvuur niet meer teruggekeerd. Vader Verstappen was op de vlucht 's nachts, zwaar gewond en is naar klooster vervoerd. Later is hij gestorven. Bouten geëvacueerd bij Verstappen, bleef niet in de schuilkelder, kreeg enkele waarschuwingsschoten en toen werd gericht geschoten, dood. Het schieten wordt steeds heviger en wij zitten bijna steeds in de kelder. Ook verschijnen er SS-soldaten in zwarte kleding en met doodskoppen op de kraag. Achter de heg van de tuin graven zij een kuil en plaatsen stukken geschut. Ook werden er telefoondraden gelegd. Dat was voor ons wel angstig. weer een angstige nacht. De volgende morgen hoorden we al zwaarder donderen vanuit Liessel. Steeds overvliegende brommende vliegtuigen en inslaand granaatvuur. In de namiddag wordt het al heviger. De Duitsers rijden af en aan over de Schans en wij zien steeds Rode Kruiswagens en Rode Kruis-rupsvoertuigen rijden. Dan zien we in de richting van de Heittrak rode ballen door de lucht komen, allemaal richting Neerkant. Ze komen steeds dichterbij, en ze zien de eerste grote branden op Heittrak, dan Broek, dorpskern. Overall vuur en rook en enorm spektakel. dit houdt aan tot de avond. Het is zeer angstaanjagend. wij gooien bij v.d. Goor alle brandbare spullen als hooi en stro buiten, voor minder brandgevaar. Dan valt weer de avond. De volgende dag is het mistig en is het tamelijk stil. Als de mist even iets optrekt, zien we Duitse soldaten tussen Neerkant en Meijel overall in het veld lopen en graven. We dachten eerst, dat het nieuwe stellingen waren, maar toen het helderder werd, zagen we grote met Rode Kruis erop. Ook verschenen er Engelse vliegtuigen, maar ze schoten niet. We dachten dat de Duitsers de doden aan het begraven waren. weer valt de avond. De volgende morgen zien we nog alleen wat Duitse soldaten telefoondraden oprollen en ook de SS is er nog. Hoe fanatiek er intussen gestreden werd, blijkt uit het volgende: langs de weg Meijel-Asten probeert een groep Duitsers door vlak weiland een 10-tal Amerikaanse tanks te bestormen: resultaat is dat ze allemaal dood zijn. Pietje Kessels en gezin is gevlucht naar Kleine Heittrak, wordt in de nacht weer opgejaagd. Probeert weer verder te gaan naar Asten in het donker met gezin en paard en kar. Valt langs zandweg in een kuil, getier van Duitse soldaten, hij wordt verder geduwd in het donker, hij valt weer in een kuil na ongeveer 200 meter en is nu bij Engelse soldaten... Hij wordt verder goed begeleid naar Asten. Intussen begint tegen het middaguur de normale beschieting over en weer tot er om 14.00 uur een enorm geweld losbreekt. Wij

zitten allen achter in de kelder, daar de kogels door achterdeur naar binnen vliegen. Het gedreun van inslaande granaten laat de hele kelder trillen met een geluid zo hard dat we elkaar niet meer kunnen verstaan. We meenden dat ons einde wel gekomen was en we hebben met z'n allen wel zeer luid gebeden. Na ongeveer 1 uur is het plotseling stil. Geen schot meer. We wisten niet wat er gebeurde. Ik ben na een half uur naar boven gegaan. Overal vuur en rook. Spookachtig tegen de avond. Brandende huizen op Moostdijk-Schelm-Schans-richting Meijel, vele fel brandende en rokende tanks. Ook op de Schans vele brandende tanks, maar geen enkele soldaat. De avond en nacht waren angstig stil. De volgende morgen ga ik bij het eerste daglicht weer naar buiten. Ik kruip langs de muur: richting Neerkant niets te zien dan rook. Dan kijk ik naar zuidzijde en plots aan de overzijde van de weg is er beweging in de sloot. Ik zag twee helmen van een andere vorm dan die van de Duitsers. Met geweer in de aanslag gaven zij mij een teken terug naar binnen te gaan. In de loop van de morgen komt er een in de kelder informeren. Spreekt Nederlands, maar blijkt een Italiaan te zijn. Hij heeft kapperswerk geleerd in Amsterdam en is in het Engelse leger verzeild geraakt. Hij vertelt ons, dat de aanval van de tanks is vastgelopen in mijnenvelden en ze zijn daarna weer teruggetrokken naar Neerkant. De Duitsers zitten nog op Schans, Startebos en Meijeldorp. Ze zijn nog helemaal de voorste linie van de Engelsen. We wisselen Nederlandse vooroorlogse munten tegen wat witbrood en sigaretten. Hij belooft terug te komen. Maar wij moeten nog binnen blijven. De Engelse soldaat komt terug met witbrood, blikje cornedbeef en een sigarettenblikje met benzine. Een gaatje in het deksel, draadje erdoor en we hebben licht. Het is wel weer ongezond, zwart roet in de neus. We zijn weer zeer opgelucht en dan is het weer avond. Rustige nacht, maar o zo lang. De nieuwe dag begint rustig. We begeven ons even naar buiten en zien overal geschut langs de huizen. Engelse soldaten bij Sijben en v. Calis. Ik loop met Jan Daniëls uit Meijel te kijken en we besluiten even naar v. Calis te gaan kijken. Daar ontmoeten we Nederlands sprekende soldaat en ik vraag hem of ik ook even naar mijn ouderlijk huis mag gaan kijken vanwege vernieling. Hij ging eerst vragen aan een officier binnen vanwege ons gevaar, wat wij niet beseften. Het mocht wel, maar alleen over het midden van de weg vanwege mijnengevaar en ook niet verder. Onderweg zagen we overal witte linten gespannen met daaraan hangend rode plaatjes. Later bleek dat het ertussen in veilig was. Vanaf Ulen zagen we soldaten gebukt door de sloten lopen, en wij stoer midden over de straat. We komen bij mijn ouders huis, overal langs de muren en andere beschutting kuilen in de grond met soldaten erin. We gaan naar binnen en worden meteen opgevangen door soldaten, we mochten niet verder. Na enig overleg moeten we mee met 2 soldaten - zij weer gebukt over de weg - en zo naar de overkant in de grindkuilen. Daar bleken overal soldaten gelegerd te zijn. Toen bleek ons pas, dat op de Schans nog overal Duitsers aanwezig waren. Er kwam een Engelse officier en die blafte bevelen, die wij niet verstonden. We moesten handen in de nek houden. Ik lachte ermee, maar het werd me duidelijk, dat ze daar niet van gediend waren. Want onmiddellijk porden ze ons met een geweerloop in de rug en we moeten terug onder bewaking van de soldaten naar de schuur. Daar stond een klein rupsvoertuigje, we moesten in de bak plaats nemen en mochten handen laten zakken. Weer 2 soldaten met karabijn in aanslag. Enkele bevelen en daar gingen we richting betonfabriek - Vincentiusstraat - langs klooster (veel kapot) - dan de kerk, zijbeuk helemaal weg, rest van dak zwaar beschadigd, toren tot dakhoogte weg. Ik hoorde later, dat de Duitsers een aantal munitiewagens ter beschutting tegen de kerk geplaatst hadden, er kwam een voltreffer in en wagens en kerk waren goeddeels verdwenen. Het moet een enorme klap zijn geweest. We zagen ook de eerste kruisen staan waar soldaten begraven waren. Wij meenden, dat ze allen afgevoerd waren, want dagelijks hadden we Rode Kruis-wagens en grote rupsvoertuigen met Rode Kruis erop over de Schans richting Meijel zien rijden. Toen gingen we verder langs het kerkhof, langs het bos terug naar de woning van

Slaats (de kluut). Hier moesten we uitstappen. Er komt een officier met een tolk. De begeleidende soldaten leggen uit waar ze ons opgepikt hebben. De tolk vraagt ons hoe we daar terecht waren gekomen, we moeten hun duidelijk uitleggen waar we in de kelder zaten en of er nog meer burgers waren, en waarom we niet binnen waren gebleven.

Ik vertelde hem, dat we al 14 dagen in de kelder hadden gezeten en dat het huis helemaal kapot was. Hij vertelde, dat het wel geloofwaardig klonk, daarna een onderhoud met de officier in het Engels. Deze besliste, dat we onder begeleiding naar het gemeentehuis in Deurne moesten voor identificatie, daar we geen papieren konden tonen. Indien alles in orde was, waren we vrij, maar we mochten onder geen enkele voorwaarde terugkeren. Ik stribbelde heftig tegen, daar ze bij v.d. Goor niet gezien hadden, dat we weggegaan waren en dat ze daarom zeer ongerust zouden zijn. Hij beloofde maatregelen te laten nemen, daar ze verrast waren er burgers te treffen, maar hij waarschuwde mij bij ongeoorloofde terugkomst onmiddellijke internering. Dan ging het richting Deurne in klein vrachtwagentje. We kregen wel een sigaret, maar ze hielden de karabijn in de hand. Of dat kwam omdat we enkele dagen ongeschoren en ongewassen waren, weet ik niet. Op het gemeentehuis aangekomen (veel bekende gezichten) zag ik als eerste ambtenaar Hr. v. Grinsven, ambtenaar Burgerlijke Stand, een goede bekende van mijn vader. Hij schudde mij de hand voordat de Engelsen nog maar iets gezegd hadden. Daarna overleg met Engelse officieren, die op het gemeentehuis toegevoegd waren. Nog een stevige handdruk van onze begeleiders en daar stonden we plotseling wel vrij, maar toch zeer bekakt te kijken. Mijn vrouw, maar ook de anderen niet wetende waar wij waren. De ordedienst waaronder ook Neerkanters, beloofde met spoed maatregelen te treffen, daar alle burgers uit Neerkant geëvacueerd moesten worden. Maar het was intussen avond geworden. Intussen was er bij v.d. Goor in de kelder paniek, wij waren nergens te horen of te zien. Dan komt er een Nederlands sprekende soldaat binnen. Hij weet, dat wij naar woning van mijn ouders zijn gaan kijken. Hij belooft een onderzoek, maar dat levert niks op. Hij is daarna bang, dat wij door Duitsers zijn meegenomen. Of dat we verongelukt zijn. Nog meer paniek. Een onderzoek wijst dan uit, dat er geen ongeluk in de buurt is gebeurd, dus zijn wij nog levend. Zoals gezegd vele bekenden informeren naar toestand en vernemen dat de meeste burgers al gevlucht zijn juist voor terugkomst van Duitsers. Zij luisteren aanhoudend de Nederlandstalige berichten op Engelse radio's en beluisteren de hevige gevechten en bevrijding in de dorpen, Heitrag, Moostdijk, Schelm en dachten dat er geen mens meer levend was. Wij gingen beiden tegen de avond naar Drikus v. Heugten, een ook van Jan Daniëls. We kregen daar brood en koffie (wat heerlijk), blijkbaar hadden we lang geen honger gevoeld. We kunnen ons wassen en scheren en mochten blijven slapen. Er waren ook evacuees uit Liessel. 's Avonds Duitse vliegtuigen boven Deurne, luchalarm, alle burgers de kelder in. Wij gaan buiten kijken, enkele lichtkogels, en tiental bommen, wat mitrailleurgeratel en weg waren ze. Voor Deurnenaren was het spannend, maar wij vonden het nog stil. 's Nachts geen slaap. 's Morgens gingen we weer op tijd op pad richting gemeentehuis. Weer veel bekenden.

12 november 1944:

En dan tegen het middaguur verscheen mijn vrouw Miet, Han en Piet en de hele rest, die in de kelder zaten, behalve de zwager van Piet en de knecht met paard en kar naar Deurne. De O.D. was met Sjef Vogels met vrachtwagen naar Neerkant gegaan tot aan de kerk. Van hieruit naar de Schelm en hen opgehaald. Te voet naar de kerk en per auto naar Deurne. Wat een opluchting voor hen toen ze hoorden dat wij al in Deurne waren. Een blij weerzien voor het gemeentehuis. Daar kregen we een evacuee-adres opgegeven op de Vlierdenseweg. Daar aangekomen bleken er al 2 grote gezinnen uit

Neerkant te zijn ingekwartierd: Graad Crommentuijn en H. Dielissen. Wij waren niet erg welkom wegens plaatsgebrek, maar mochten toch de nacht blijven (op open zolder naar sterren kijken), daar het al weer avond was. Pas tegen negen uur vroeg een dochter of we zin in een kop koffie hadden en wij vertelden toen, dat we de hele dag nog niet gegeten hadden. Daarop ontdooiden de familie vlug en we kregen een goed ontbijt.

De volgende morgen na het ontbijt gingen wij beiden weer naar het gemeentehuis voor nieuw onderkomen. Ditmaal weer Vlierdenseweg, even voorbij weg naar Sint Jozefparochie. Een kinderloos gezin, Hanneske v. Eijk met vrouw en oude opa van 99 jaar. Dat was ook wel behelpen. Gezamenlijk zitten en eten. Wij sliepen op zgn. gootje of bijkeukentje in eenpersoonsbed. Aan de andere zijde van de deur lagen 3 geiten. Als men zich omdraaide in bed, dan hoorde je aan de andere kant geit gemekker. Hete waren zeer vriendelijke mensen en niet veeleisend. We zijn hier 4 weken geweest. We gingen van hieruit regelmatig naar winkels en ook naar het gemeentehuis, daar waren steeds Neerkantse bekenden en vernamen toen waar ze allen gebleven waren. Mijn ouders waren in Vlierden onderdak bij familie Weemen (waren eerste oorlogsdag gevlucht). Ouders v.d. Steen bij familie G. Beijers in Zeilberg. We gingen naar Vlierden op bezoek, en mijn ouders kwamen ook op tegenbezoek (alles te voet). We zijn naar Zeilberg geweest, daar waren ook oom Tinus en Dora en opa Martens. Ome Piet en tante Han bij familie Martens in St. Jozefparochie. We hoorden ook toen dat er veel Neerkantse mensen in oorlogsgeweld gedood of gewond zijn. o.a. Dorus van Calis door granaatscherf een hand kwijt. Graad Smets zat in een schuilkelder met zijn gezin, ze hadden ook een drieling, granaatvuur, hij beschermt met zijn lichaam de kinderen en verliest daarbij een onderarm. En nog veel meer. We waren blij met het onderdak, maar na enige tijd waren we vanwege de onzekerheid niet meer op ons gemak. Bijna dagelijks even naar marktplein voor nieuws. Er komen intussen grote colonnes tanks in Deurne aan. De soldaten worden overal ingekwartierd, ook bij ons komt een groep: in schuurtje hun uitrusting. 's Nachts slapen ze op de vloer in de zitkamer. Nu was er voor ons meer afleiding. Hanneske v. Eijk heeft met Engels spreken een woordenboek in hand, hij had zelf enkele jaren voor pater gestudeerd, maar was er op sokken tussenuit gegaan. We kregen ook witbrood, sigaretten en zeep van de soldaten. Zij dronken elke morgen rum voor de kou.

14 november:

Om 15.00 uur begint een enorm gebulder van kanonnen uit de richting Heusden-Asten langs Zuid-Willemsvaart tot Nederweert. (De Engelsen zetten een grote aanval in). Volgens radioberichten 2000 granaten per minuut uit 400 kanonnen op Helenaveen-Helden-Meijel-Heibloem-Heythuysen en Baexem. Toen rukte het Engelse leger op vanuit Roermond en Nederweert langs westzijde van de Maas richting Venraij, waardoor eindelijk de Peel van Duitsers werd bevrijd. Pas na 3 weken mochten de eerste Neerkantse mensen naar huis gaan kijken - alleen overdag. Na 17.00 uur mogen geen burgers blijven. Zo ging ik ook op een morgen op pad. Te voet, er was veel militair vervoer op de weg. Alles ging in zuidelijke richting, ik mag op vrachtwagen mee tot aan de kerk. Een aanblik van verwoesting, daar kan men zich geen voorstelling van maken. De huizen, die niet zijn afgebrand, hebben geen ruiten meer en zijn met planken dichtgespijkerd. Daken kapot, gaten in muren en toch overal Engelse soldaten gelegerd. Eerst naar onze woning gaan kijken. Een groot gat in de muur, alle glas eruit, pannen kapot, deuren eruit. Deze hebben de Engelsen eruit gehaald voor stellingen te maken in het veld. We hadden voor ons vertrek onze kleding en reserve-beddengoed in een grote kist in de tuin begraven. Ik ga daar even kijken, maar iemand had de kist al ontdekt en op een hoek het deksel kapot gemaakt. Gelukkig was er nog niets meegenomen. Dan even langs de woning van

v.d. Goor. alle huizen zwaar beschadigd. Hier zijn nog geen burgers te zien. Dan nog even naar de woning van mijn ouders en wie zie ik daar? Onze Willem, die is al een dag eerder vanuit Lierop naar Neerkant gegaan, trof in huis die Nederlands sprekende Italiaanse Engelse soldaat, die ons als eerste bevrijdde, informeerde direct of hij familielid van mij was.

Vanaf Liessel was de weg helemaal kapot. De tanks maalden grote sporen door waterplassen - een puinhoop. Tegen de avond eindelijk weer in Schelm. Zwager van Piet meteen door naar Vieruitersten. Wij het fornuis aangestookt, licht aangestoken (Han had petroleumlampje gekregen) en dan wat uitrusten van vermoeiende en zeer spannende dag. Dan wat gegeten en plaats voor slapen klaarmaken. We hebben voor Piet en Han beneden een slaapkamertje winddicht gemaakt. Wij beiden op zolder een kamertje ook winddicht (de hele gevel eruit) en slapen. Dan begint het grote werk, de boel opruimen, binnen en buiten, dragen wat nog te drogen is, vloerbedekking enz., deuren en ramen wat dichteren - glas is niet te krijgen, ook niet op bonnen. Dan komt ook het eerste plastic uit Amerika om ramen te dichteren. Toen nog dun en hard, maar wel licht doorlatend. Zoals gezegd, velen keerden terug, maar ook veel ellende begon pas. Vanaf Schelm en Schans lagen overal mijnen in het veld, op wegen, en langs huizen. Ze waren zoveel mogelijk gemarkeerd door witte linten en borden, maar niet overal. Het begon op Moostdijk. De jongens van Verstegen en v.d. Mortel waren te nieuwsgierig naar de grote berg mijnen. Er volgde een ontploffing, groot gat in grond, beiden dood. Harrie Heldens kon niet weerstaan om even in een soldatenput te kijken, ontploffing, dood. Zoon van H. Geris in het veld voor Gerardts op verkenning op mijn, dood. Twee zoons van J. de Haart bij terugkeer op mijn gelopen, dood. De Haart zelf aan been gewond (invalide). Dan op dezelfde weg Piet Martens op mijn, dood. Opa Gerardts bij terugkeer in oorlogsdagen vanuit Meijel tegenover de Bus op mijn, dood. Frans Verstappen bij opruiming van een mijn, dood. Men kon echt niet voorzichtig genoeg zijn, daar ze bij de minste aanraking ontploften. Ik heb gezien hoe een hond achter een haas aanrende door het mijnenveld, een knal, niets meer gezien. Hier begint na terugkomst ook van overheidswege een en ander op gang te komen. Het dode vee bij boerderijen en op de velden wordt begraven, dan wordt op de zwaar beschadigde huizen een nooddak van stro aangebracht. In Neerkant zijn in totaal 40 woningen en boerderijen afgebrand en de rest meest zwaar beschadigd. Nadien wordt begonnen met de bouw van noodwoningen - van sloop overgebleven resten en van kippenhokken, die men af moest staan, er waren toch geen kippen meer. Jammer, maar veel werd ook in deze dagen gestolen. Men hoorde zelfs van buurlui onderling. Maar het was wel een gevolg van de oorlogstoestand. Soldaten namen alles van hun gading mee en sjouwden alles van de ene woning naar de andere. Dus bij terugkomst moesten de mensen overal zoeken naar overgebleven resten, eigendommen. Ook loopt er nogal wat vee dat overgebleven is in het wilde rond. Koeien, runderen, schapen. De kudde schapen van mijn ouders is voor een groot gedeelte in Meijel terechtgekomen. Zijn onder toezicht van O.D. naar huis gebracht. Alle dieren met een merkteken worden aan rechtmatige eigenaar terugbezorgd.

eind december:

We hebben intussen ons huis ook weer wat bewoonbaar gemaakt en zijn eindelijk weer thuis, maar zoals eerder gezegd: er is praktisch niets verkrijgbaar. Eten is er weer voldoende. Het was wel een armoedige boel intussen midden in de winter. Gelukkig hadden wij nog wat kleren in de kist en dekens meegenomen maar voor de rest was ook alles weg of door het regenwater vernield. Daar de

schop was afgebrand waarin we de fietsen onder de turf hadden verstopt, waren we die ook kwijt met wintervoorraad turf. Twintig konijnen, kippen, alles weg. Ik heb een oude fiets kunnen kopen met gevulde banden (autoband in repen gesneden, naar binnenzijde met draad dicht gehaald en zo over velg gespannen) en dan maar trappen over de wegen. De weg Neerkant-Meijel werd door de Engelsen met puin van kapotte woningen gedicht, op de natste plaatsen met ijzervlechtmaten. Zo was het toen en dan wekelijks naar Deurne gemeentehuis of distributiekantoor, nog steeds was alles op de bon.

Wel kon men hier van Engelse soldaten sigaretten en zeep kopen en weer wat ruilhandel, maar die kenden ook spoedig hun prijs. Maar ook het leger verplaatste zich meer naar Limburg langs de Maas. Komen allen terug in grote gebouwen om na aflossing van wacht te gaan slapen. Deze staan op wacht langs de Maas - telkens 24 uur in stellingen, veelal in het water. Komen regelmatig met vrachtwagens (leger) en in de onbewoonde huizen slopen ze alle brandbaar materiaal en nemen veel kachels mee om zich te kunnen warmen. Zo kwam er een groep bij oom Sjaak - was nog niemand terug. Ze haalden alle binnen- en buitendeuren eraf en begonnen met opladen. Ik ging er naar toe en vroeg te stoppen, maar zij antwoordden: niks verstaan. Vertelde toen dat de hele family door Duitsers was meegenomen. Verstonden ze wel, lieten alles achter. Engelsen hielden ook regelmatig oefeningen in Neerkant. Zo ook bij woning van M. v. Mullecom. Was zelf gedood door granaat. Er was niemand in woning aanwezig. Oefening begint - in 10 minuten hele woning plat. Bij helder weer ook voortaan overdag grote groepen Engelse bommenwerpers begeleid door jachtvliegtuigen. Duitse stellingen bombarderen. Regelmatig ook kleine Duitse vliegtuigen laag over de grond en lieten in de buurt van Engelse colonnes bommen vallen. Dus toch nog steeds enig gevaar. Tot nu toe in Neerkant 18 personen gedood en 2 ernstig gewond. Boven rivieren Holland nog steeds niet bevrijd. Duizenden sterven van de honger. Intussen is de zaal in het klooster zover opgeknapt dat er zondags weer H. missen worden opgedragen. Zijn ook per fiets naar Eindhoven geweest op bezoek bij fam. Visser. Hadden veel belangstelling hoe het ons vergaan was in de oorlogsdagen. Zij informeerden ook wanneer onze eerste baby geboren zou worden (7 maart) en hoe we met de babyuitzet erbij zaten. Er was in die tijd niets te koop. Zij zorgden voor babykleertjes en wagen waar we zeer blij mee waren. Daar beleefde ik nadien nog een aardige ervaring mee. Om hen een tegendienst te bewijzen ging ik hen enkel maanden later op zondagmorgen opzoeken. Daar nog veel op de bon was, was in de stad nog alles met mondjesmaat te krijgen. Ik kreeg van familie wat bonnen, wat eieren, potje jam en boter, wat vroOege groenten en toen de fiets op. Ik kom in Heusden juist voor de Hoogmis. Er staan 2 marechausees; moest afstappen, koffertje open, dan mee naar de kazerne in Asten. Daar opperwachtmeester naar de kerk was, moest ik wachten. Dienstdoend politieman informeerde naar mijn afkomst en vroeg of ik Koster kende (vriend van hem). Ik vertelde dat Koster ook een goede bekende van ons was. En of hij wilde informeren of ik een zwarthandelaar was, waarvoor ik door hen was uitgemaakt. Vertelde hem van mijn voorgenomen bezoek aan Eindhoven en ja, hij telefoneerde naar Neerkant. Gesprek leek gunstig want ik mocht een sigaret roken. Toen opperwachtmeester arriveerde en zag wat ik vervoerde keek hij zeer bedenkelijk. Dienstdoend politieman vertelde van gesprek met Koster, er werd overlegd. Daarna belde hij de officier van justitie in Den Bosch, het verhaal uitgelegd. Mocht spullen in natura teruggeven, bonnen in beslag genomen. Verbaal opgemaakt en ik mocht vertrekken richting Eindhoven, maar niet voordat hij mij de huid zwart gevloekt had. Een geluk voor mij daar alle zwarthandelaren anders direct naar werkkamp Veenhuizen gingen.

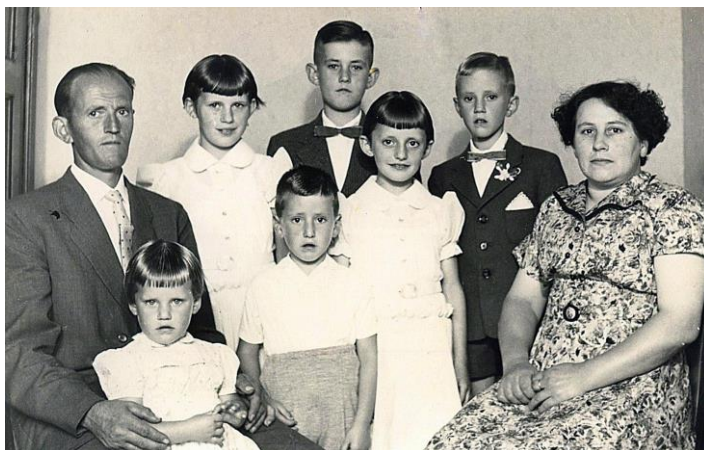
24 maart:

Op een morgen, het was vrij helder, hoorden we in het westen een sterk aangroeiend gebrom van vliegtuigen en dan naderden de eerste groepen zweefvliegtuigen - een vrachtvliegtuig met motoren trok aan lange kabels 2 zweefvliegtuigen. Ze passeerden boven Neerkant: 1100 vliegtuigen met 40.000 parachutisten en oorlogsmateriaal richting Duitsland. In Wesel over de Rijn werd alles gedropt, daarna werd in Duitsland de oorlog in hoog tempo opgevoerd.

5 mei:

Om 8 uur capitulatie van Duitsland in rest van Nederland. Ook hier zijn nog steeds niet teruggekeerd diegenen, die in Duitsland zijn tewerkgesteld, maar komen spoedig allen gezond terug, maar uit Helenaveen en Helden blijven vele bekenden dood achter. Overal in Zuid-Nederland werden bevrijdingsfeesten gevierd met optocht. Ook Neerkant formeerde een optocht zoals we nadien nooit meer gezien hebben. Alles afbeeldend oorlog - Duitsers - Geallieerden - bevrijding. Tinus de smid maakte bijv. een groot vliegtuig, een dame erin, voorstellend de terugkeer van koningin Wilhelmina. Als de lente nadert worden ook de werkzaamheden op de akkers ter hand genomen, behalve aan zuidkant van Neerkant vanaf Bus, Hemelrijk, Schans - overal mijnen. Ook bij De Haart. Overal granaatkuilen in het land - stellingen en schuilputten dicht, veel werk. Voor het opruimen van de mijnevelden zijn na de capitulatie van Duitsland de verantwoordelijke groep soldaten, die deze gelegd hebben, naar hier teruggehaald. Hadden kaarten in bezit. Deze Duitsers, tezamen met geïnterneerde Duitsgezinde Hollanders, hebben weken gewerkt om de mijnen weer op te ruimen. Telkens een 50-tal mijnen bijeen leggen en tot ontploffing brengen. Daar NSB-ers de zaak probeerden te boycotten (mijnen laten liggen), moeten deze elke beëindiging van werk het vrijgemaakte terrein teruglopend afleggen of ze moeten een ijzeren landrol erover trekken. Zodoende werden ze van schrik wel zeer nauwkeurig. Wij moeten steeds als mijnen ontploffen de ramen openzetten en dekking zoeken, wat natuurlijk voor het werk slecht is, maar ja.

Martien Tijssen

NHE - 00.559 familie Tijssen-van der Steen

vlnr:

vader **Martien Tijssen**

*Helenaveen, 29-05-1915 - †Geldrop, 15-07-1990

kinderen: **Toos, Mariet, Wil, Peter, Annemie, Jan**

moeder **Miet Tijssen-van der Steen**

*Neerkant, 08-02-1917 - †Meijel, 05-12-2011